

у САД, док је иницијатива за доношење закона више примењена и познаје је (и примењује) доста земаља. Према Уставу Републике Италије од 1948. год. предвиђена је народна иницијатива за доношење (и укидање) закона и њу подноси најмање 50.000 грађани у форми редигованог пројекта, а ако такође 50.000 грађана захтева потпуно или делимично укидање закона или другог акта који има снагу закона, мора се расписати и спровести референдум. Народну иницијативу за доношење закона познаје и Куба (њен Устав од 1976. год.) и њу такође подноси 10.000 грађана, као и Шпанија (Устав Шпаније од 1978. год.) и за њу се тражи најмање 500.000 оверених потписа, с тим да се не може односити на законе о порезима или оне који имају међународни карактер, а од старијих устава и аустријски од 1920. год. и где ту иницијативу подноси 10.000 грађана или по шестина гласача трију федералних јединица (у форми нацрта закона) и иста се доставља Националном савету на поступање који суверено одлучује о њој, због чега (тај захтев) има карактер правно необавезујуће иницијативе.

Плебисцит

То је исто развијена институција непосредне демократије слична референдуму (или често и идентична с њим) мада се у нечему и разликује од њега. Наиме и у једном и другом случају се ради о народном гласању, само што се код референдума гласа или о доношењу устава (уставотворни референдум) или закона (законодавни референдум, док се код плебисцита (лат. *plebs+scita* – одлука или закључак народа) ређе гласа о актима а више је то гласање о поверењу личности и (актима) политици коју она води. Док се код референдума гласа за пројекат нормативног акта са „да или не“, дотле се код плебисцита гласа са „за или против“ једне личности или политике, мада се некад под формом гласања о акту тражи подршка и легитимитет владавини једне личности. То је нарочито било карактеристично за Француску под Де Голом јер су ти његови референдуми значили плебисцит и гласање за подршку његовој политици. Један од таквих референдума (онај од 27. априла 1969. год. где није прошао предлог закона о реформи Сената) се у ствари претворио у гласање о поверењу Де Голу, који се разочаран неуспехом референдума повукао са председничке функције и дао оставку. Но поред гласања о поверењу једне личности или њеној политици, плебисцит се организује и спроводи и за одлучивање о разним питањима унутрашње и спољне политике (облику владавине, присаједињењу неке области једној држави, о